

Salvator Dali

ARTA PÂRȚULUI

sau MANUALUL FALSULUI ARTILERIST NEDECLARAT scris de CONTELE DE LA TROMPETTE Medic al Calului de Bronz Spre folosul persoanelor constipate

PRELUDIU.

E o rușine, Cititorule, faptul că de atâta vreme tot dai la pârțuri și totuși încă nu știi nici cum o faci, nici cum ar trebui s-o faci.

De obicei, lumea socoate că pârțurile diferă numai după mărime, iar în rest ar fi toate la fel: eroare grosolană.

Tot ceea ce vă înfățișez eu astăzi, analizat cât mai exact cu putință, a fost grozav de neglijat până acum, nu doar fiindcă se socotea a fi un subiect nedemn de comentare, ci și fiindcă nu părea deloc susceptibil de vreo metodă anume sau de perspectiva cine știe cărei descoperiri. Greșeală.

Pârțul e o artă și, prin urmare, ceva folositor vieții, o spun și Lucian, Hermogen, Quintilian etc. El e, într-adevăr, un lucru cu-atât mai important, cu cât nimeni nu se gândește, de regulă, cu intenție să învețe a da pârțuri.

„Un pârț ce, spre-a ieși, s-a străduit zadarnic Și biete măruntaie cumplit a-ndurerat / Adesea cheamă moartea grabnic.

Când stă să dea și ortul popii muritorul amarnic constipat De-un pârț scăpat la timp se-ntâmplă-a fi salvat „.

În fine, poți scoate pârțuri cu metodă și cu gust, e ceea ce am să încerc a vă convinge pe parcursul acestei lucrări.

Nu ezit deci să împărtășesc Publicului rezultatele cercetărilor și descoperirilor mele asupra acestei Arte despre care dicționarele nu ne spun nimic mulțumitor. Nu sunt pomenite (lucru incredibil!) nici măcar noțiunile de bază ale cărei principii ajung să fie prezentate celor curioși abia acum.

CAPITOLUL I.

DEFINIȚIA GENERALĂ A PÂRȚULUI.

Pârțul, pe care vechii greci îl numeau Pordé, latinii Crepitus ventris, vechii saxoni Partin ori Furtin, nemții Fartzen iar englezii Fart, este un compus de gaze, emise uneori cu zgomot, alteori înăbușit, sau chiar pe tăcute.

S-au găsit totuși destui autori, îndeajuns de mărginiți, dar și de curajoși totdeodată, care să susțină, în mod absurd, arogant și cu încăpățănare, în ciuda a ceea ce spun Calepin și toate celelalte dicționare existente și viitoare, că

vocabula pârț, luată în sine, adică în sensul ei natural, s-ar referi doar la emisia cu zgomot; ei s-au bazat pe acest vers horațian, care, totuși, nu poate da o idee deplină asupra subiectului:

Nam displosa sonat quantum Vesica pepedi*. (Sat. I, 8.)

Cine nu pricepe oare că Horațiu a luat aici numai sensul generic al cuvântului pedere, a pârțâi? Și de ce a fost nevoie, pentru a da de înțeles că acest cuvânt se referă la un sunet limpede, ca Horațiu să se limiteze la explicarea genului de pârț care face zgomot când iese? Fermecătorul filosof Saint-Evremond avea asupra pârțului o idee destul de diferită de sensul vulgar: după el, pârțul era suspin; îi spuse deci iubitei într-o zi, când tocmai o delectase cu un pârț:

De chinuri inima mi-e plină Și suspină Văzând cât ești de-nnegurată Deci pe dată Un biet oftat, de teamă plin Pe gură nu găsi rostirea Și pe-altă parte nimeri ieșirea.

Pârțul este deci, de cele mai multe ori, un gaz comprimat în interiorul pântecelui, a cărui cauză, spun doctorii, ar fi umflarea materiei mucilaginoase, pe care căldura o potolește și o adună laolaltă, dar nu poate s-o dizolve; țăranii și oamenii simpli consideră că fenomenul e produs de întrebuințarea unor ingrediente ori alimente producătoare de gaze. Pârțul se mai poate defini și ca aer comprimat, care, căutând să iasă, străbate launtrul corpului și scapă-n graba mare îndată ce găsește acel orificiu pe care buna creștere ne oprește să-l numim.

Aici însă nu trebuie să ascundem nimic; pârțul se slobozește prin anus, cu sau fără zgomot: cu cât natura e mai înclinată să-l sloboadă mai firesc, cu atât e mai mare nevoia de artă. Aceasta, ajutată de natură, conferă pârțului o naștere plăcută, făcându-l prilej de delectare, chiar de voluptate. De unde și proverbul:

Viață lungă, sănătoasă,/ Pârțul dacă-l lași să iasă Dar să revenim la definiția noastră, arătând că ea răspunde tuturor sănătoaselor reguli ale filosofiei. Ea cuprinde atât genul, cât și materia și diferența specifică, quia nempe constat genere, materia et differentia: 1) Include toate cauzele și speciile pe care le vom studia rând pe rând; 2) Și cum genul său e unul bine definit, fără îndoială că la fel este și cauza îndepărtată, aceea care dă naștere vânturilor, respectiv mucozităților din intestine, provenite din alimente prost digerate. Să analizăm deci toate acestea cu atenție, înainte de a ne vârî nasul în clasificări.

Vom spune deci că materia pârțului este călduță și ușor alterată.

Așa cum în țările foarte calde și în cele foarte reci nu plouă niciodată, întrucât căldura absoarbe rapid orice fel de vapori, în cele dintâi, iar în celelalte frigul excesiv împiedică exalările lor; așa cum, din contră, în regiunile temperate plouă îndeajuns (după cum foarte bine au observat Bodin, meth. hist., Scaliger și Cardano); tot astfel, căldura în exces nu numai că transformă alimentele prin alterare, dar, în același timp, dizolvă și consumă vaporii, ceea ce nu se întâmplă în cazul frigului, care tocmai datorită acestor caracteristici este împiedicat să emane vapori. Cu totul altfel stau lucrurile când căldura este moderată, împiedicând astfel transformarea completă a alimentelor; parte din

materia vâscoasă din pânțe și din intestine dă naștere gazelor, care devin din ce în ce mai energice, în funcție de gradul de gazeificare a alimentelor. Fermentarea lor, la temperatură nu prea ridicată, produce vapori groși și turbulenți. Fenomenul este lesne de înțeles, dacă se compară de pildă primăvara și toamna cu vara și iarna, ca și prin studierea artei distilării la foc mic.

CAPITOLUL II.

DESPRE CARACTERISTICILE PÂRȚULUI, ÎNDEOSEBI DESPRE DIFERENȚA DINTRE PÂRȚ ȘI RÂGÂIT, PRECUM ȘI DEMONSTRAȚIA COMPLETĂ A DEFINIȚIEI PÂRȚULUI.

Am spus mai sus că pârțul se sloboade prin anus. Aceasta îl și deosebește de râgâit căruia i se mai spune și „raportul spaniol”. Acesta din urmă, deși format din aceeași materie, doar că în interiorul stomacului, este slobozit pe sus, datorită apropierii acestei ieșiri sau, alteori, din pricina balonării excesive a pântecului ori pentru că întâlnește un alt fel de obstacol care-l împiedică să iasă pe jos. După părerea noastră, râgâitul și pârțul sunt înrudite, cu toate că unii îl socotesc pe cel dintâi mult mai dezgustător: și totuși, nu s-a întâmplat oare odată ca, la curtea lui Ludovic cel Mare, un ambasador, în mijlocul splendorilor și fastului pe care le desfășura în fața lui acest monarh, să scoată un râgâit grozav de bărbătos, spunând că-n țara lui râgâitul era un semn de noblețe și responsabilitate? Nu trebuie deci să tragem concluzii pripite în nici o privință, nici în favoarea pârțului, dar nici a râgâitului; fie că vântul e slobozit pe sus ori pe jos, ele sunt egale, nu mai încapă nici o îndoială; într-adevăr, în Furetiere, tomul al II-lea al Dicționarului său universal, putem citi că în comitatul de Suffolk vasalul era dator să facă dinaintea regelui, în ziua de Crăciun, un salt, un râgâit și-un pârț.

Râgâitul nu trebuie însă inclus în categoria vânturilor colicative, după cum nici în cea a murmurului ori a ghiorțăiturilor pântecului, care sunt și ele tot vânturi, de același soi, agitate însă în interiorul intestinelor și care întârzie să se manifeste, cam cum se întâmplă cu prologul în comedie, ori cu vijelia înaintea furtunii. Suferă de ele mai ales tinerele fete și femeile care se-ncing foarte strâns, ca să-și scoată în evidență talia, în cazul lor, spune Fernel, partea de intestin pe care specialiștii o numesc coecum este așa de plină de gaze și de strânsă, încât acolo ia naștere o adevărată bătălie, ca aceea a vânturilor închise de Eol în peștera din munții Eoliei de altădată. Atâta vânt, încât ar fi de-ajuns pentru o croazieră întreagă pe mare, ori ca să miște morile cu aripi.

Ne mai rămâne doar să facem dovada completă a definiției pe care am dat-o și să vorbim de cauza ultimă a pârțului, care este deopotrivă sănătatea cea firească a trupului, dar și delectarea ori plăcerea artistică. Despre toate acestea ne vom ocupa atunci când vom vorbi și de efecte. A se vedea mai jos capitolul despre această temă. Să mai adăugăm și că nu admitem, ba chiar dezavuăm, orice alt scop, potrivit bunului gust și sănătății. Asemenea abuzuri n-ar avea ce căuta în rândul intențiilor rezonabile și delectabile.

CAPITOLUL III.

CLASIFICAREA PÂRȚURILOR.

După ce am explicat natura și cauzele părțului, să procedăm la clasificarea lui, examinând diferitele specii, spre a le defini apoi prin afinitățile care le leagă.

PROBLEMĂ.

Se ridică aici de la sine o întrebare. Iată-o:

Cum poate fi clasificat în mod corect părțul? Cel ce și-o pune este însă o fire cârcotașă. Trebuie oare să-l măsurăm cu cotul, cu piciorul, cu cana ori cu banița? Căci quoe sunt eadem uni terțio, sunt eadem inter se*. Nicidecum: iată soluția găsită de un excelent chimist. Nimic mai simplu, mai natural.

Introduceți, spune el, nasul în anus; vârful nasului va tăia orificiul anal în două părți egale, iar nările vor deveni cele două talere ale balanței; dacă părțul e resimțit ca o greutate, este semn că trebuie măsurat cu o greutate; dacă este tare, cu cotul, ori cu piciorul; dacă-i lichid, cu cana; de-i grunjos, cu banița ș.a.m.d., iar dacă îl găsiți prea debil pentru a duce la bun sfârșit experiența, faceți ca gentilomii din Verriers: suflați în foaie cât puteți de tare, până ce părțul va avea volum suficient.

Dar să vorbim serios.

Grămăticii nepricepuți împart literele în vocale și consoane; acești domni rămân însă numai la suprafața lucrurilor; noi, dimpotrivă, ne facem un scop din a mijloci simțirea și degustarea subiectului pe care-l tratăm, drept pentru care împărțim părțurile în Vocalice și Mute, acestea din urmă fiind Vuiturile propriu-zise.

Părțurile vocalice sunt de regulă numite Petarde, de la cuvântul peter, a părțâi, din pricina diverselor sunete pe care le produc, ca și cum partea de jos a pântecului ar fi umplută cu praf de pușcă. Consultați în acest sens tezele despre petarde ale lui Willichius Jodochus.

Petarda este o izbucnire zgomotoasă, antrenată de vapori uscați. Poate fi mare sau mică, după cauza care a produs-o și în funcție de împrejurări. Petarda mare este plenivocalică sau vocalică prin excelență; cea mică se mai numește și semi-vocalică.

DESPRE PLENIVOCALIC SAU MARELE PÂRȚ.

Marele Pârț sonor, sau plenivocalicul deplin, se remarcă prin zgomotul puternic, cauzat nu numai de orificiul amplu și spațios care-l produce, cum ar fi orificiul țăranilor, ci și grație mulțimii de gaze, provocate fie de înghițirea unei însemnate cantități de alimente balonante, fie de temperatura medie a ventriculului și a intestinelor. Această minune a părțurilor poate fi comparată cu explozia gurii de tun, a unui dirigabil, sau cu vântul care acționează pedalele de orgă etc. Ceea ce a scris Aristofan despre tunete e doar o palidă idee. Mult mai aproape de adevăr este comparația cu salva de tun menită să doboare ziduri, să străpungă un batalion ori să întâmpine intrarea vreunui senior în cetate etc.

OBIECȚIA ADVERSARILOR PÂRȚULUI.

Pârțul nu ne șochează însă prin sunet, spun ei: dacă n-ar fi vorba decât despre improvizările lui armonioase, ar fi mai degrabă plăcut decât jignitor; numai că părțul este întotdeauna urmat și de un miros dizgrațios, cu care se și confundă, și care ne jignește nările: asta-i e vina. Nici nu se-aude bine că și-a și

împrăștiat mulțimea de corpusculi infecți, care ne strâmbă fețele de silă: uneori e atât de viclean încât lovește fără preaviz, cu surdină; adesea e precedat de-un sunet înfundat, însă-i urmat pe dată de sateliții rușinoși, care nu mai lasă nici un dubiu asupra vinovatei colaborări.

RĂSPUNS.

Știu prea puține despre părț aceia care-l cred atât de criminal și vinovat de toate aceste grosolănii. Părțul veritabil, sau părțul curat, este aproape lipsit de miros, ori are atât de puțin, încât nici nu izbutește să răzbată de la ieșire până la nările asistenței. Cuvântul latin crepitus, ce denumește părțul, chiar asta înseamnă: zgomot fără miros; dar, de cele mai multe ori, părțul e confundat cu alte două feluri de vântozități dăunătoare, dintre care una supără simțul mirosului și se numește în general vânt, ori părț mut, ori părț feminin; cealaltă este numită părțul gros sau bășina zidarului. Aceasta e confuzia pe care se întemeiază teoriile adversarilor părțului. E însă foarte ușor să-i zăpăcești dacă le arăți că părțul adevărat este ceva cu totul diferit de cei doi monștri pomeniți mai sus.

Orice boare care se-nstrună în corp și, comprimată, scapă apoi se numește vântozitate; vântul curat, părțul și bășina zidarului sunt înrudite între ele în cadrul aceluiași gen; deosebiri vin din timpul pe care-l petrec în corp, ca și din gradul de dificultate la ieșire. După ce se-nstrună în corp, părțul curat parcurge diferitele trasee interne fără a întâlni obstacole și iese, cu oarecare zgomot. Părțul gros sau bășina zidarului încearcă de mai multe ori să iasă, dar întâlnind mereu aceleași piedici, face cale-ntoarsă, uneori chiar pe același drum, se încălzește și se încarcă de particule de materie grăsoasă, pe care le dislocă în mers; astfel îngreunat, el se refugiază în părțile de jos, învelit într-o materie prea fluidă, ce nu așteaptă la rândul ei decât o umbră de mișcare ca să erupă; în fine, iese, fără cine știe ce zgomot, ducând cu sine și tot ce-a agonisit în drum. Vântul parcurge același drum ca și bășina zidarului, este și el înghesuit și oprit din cale, se încălzește și el și se încarcă în mers de particule grase, vine apoi să se ceară afară prin poarta de jos, numai că, aflând acolo teren uscat și gol, nu mai are ce să apuce: își ia deci zborul numai cu ce are pe el, fără zgomot, răzbunându-se însă prin tot ce poate fi mai scârbos nasului omenesc.

Să revenim însă la clasificare, după ce am răspuns obiecțiilor adversarilor părțului.

Părțurile seamănă cu salvele de tun ori cu tunetele lui Aristofan, cum vă e voia. Oricum ar fi, ele sunt de două feluri: simple și compuse.

Părțurile simple constau dintr-o unică salvă, instantanee. Priap le compara, cum am văzut, cu plesnetul unor burdufuri.

Displosa sonat quantum vestea.

Ele se ivesc atunci când materia care le compune este omogenă, abundentă, când orificiul prin care ies este suficient de larg și de destins, ori când, în fine, autorul e robust și le sloboade dintr-un foc.

Părțurile compuse presupun mai multe salve puternice și bine delimitate, asemănătoare vânturilor fără sfârșit care vin unele din altele, întocmai cum ar suna cincisprezece-douăzeci de focuri de pușcă, trase la rând și circular. Ele se

mai numesc și Diftongi și se spune că o persoană bine clădită poate reuși chiar douăzeci dintr-o singură emisie.

CAPITOLUL IV.

CAUZA FIZICĂ, DEDUSĂ CU AJUTORUL BUNULUI SIMȚ SAU ANALIZA PÂRȚULUI DIFTONGAT.

Pârțul diftongat se ivește atunci când orificiul e destul de larg, materia suficientă din punct de vedere cantitativ, conținând particule de diferite mărimi, uneori amestecate cu umori calde și ușoare, dar și cu altele reci și dense; de asemenea, când materia se formează în zone diferite și e silită să refuleze în diverse părți ale intestinului.

Într-un asemenea caz, ea nu se descompune dintr-o dată, nici nu poate să rămână în aceleași cotloane intestinale și nici să fie evacuată cu un unic efort, în consecință, e obligată să se elibereze cu zgomot, la intervale inegale, până la ultima „suflare”. Iată de ce sunetul pârțului se face auzit în ritm inegal și de ce, dacă ne dăm osteneala, putem produce o canonadă mai mult sau mai puțin spectaculoasă, asemănătoare unor silabe diftongate, cam ca acestea: ta ta tam, ta ta ta tam, ta ta ta ta tam etc. (Aristofan în Norii), căci anusul nu se închide total, iar materia răzbește afară în mod natural.

Nu există nimic mai simpatice decât mecanismul pârțului diftongat, în care personajul principal este anusul.

Mai întâi:

El trebuie să fie, de la natură, îndeajuns de mare, cu sfincter puternic și elastic.

E nevoie la început de un pârț simplu, deci de suficientă materie omogenă.

După prima lovitură, anusul trebuie să se închidă în mod reflex, dar nu într-atât încât materia, mai puternică decât reflexul, să nu poată să-l oblige să se redeschidă și să producă orgasmul (iritarea).

Anusul trebuie să se închidă puțin și să se deschidă iarăși, alternativ, împotriva reflexului de expulzare sau de dezintegrare a materiei.

În fine, dacă e cazul, poate să rețină restul de vânturi pentru a le elibera în împrejurări mai prielnice. Aici, se potrivește epigrama lui Marțial, cartea a 12-a, unde zice *et pedit deciesque viciesque** etc. Dar despre asta va fi vorba în altă parte.

Fără îndoială că tocmai la aceste pârțuri diftongate se referea Horațiu în legătură cu Priap. El povestește că, într-o bună zi, acest zeu prost crescut lăsă să-i scape unul așa de grozav, încât sperie un stol de vrăjitoare, care tocmai își moșmondeau vrăjile prin apropiere. Or, dacă pârțul ar fi fost unul simplu, vrăjitoarele n-ar fi avut cum să se sperie și nu și-ar fi luat câmpii, lăsând baltă vrăji și șerpi, ca să se ascundă în oraș; mai sigur e că Priap va fi început cu un pârț simplu, cu zgomot, asemănător unei bășini bine strunite; acesta a fost însă urmat și de un altul, diftongat, apoi de altul, mai vârtos, care le zburătăciră pe vrăjitoarele deja înspăimântate și le puseră de-a binelea pe fugă. Horațiu nu prea explică lucrurile; se vede însă că n-a dorit să spună mai mult, de teamă să nu fie prost înțeles, dar nici n-a tăcut, știind că toată lumea era la curent cu această întâmplare. Am găsit deci de cuviință că precizările de față

trebuiau făcute, punându-ne astfel de acord asupra acestui pasaj ce poate părea obscur și dificil numai celor ce n-au habar de fizică: asta ca să nu spunem mai mult.

CAPITOLUL V.

NECAZURI ȘI ACCIDENTE PRICINUITE DE PÂRȚURILE DIFTONGATE.
POVESTEA UNUI PÂRȚ CARE L-A PUS PE FUGĂ ȘI L-A LĂSAT DE
PROST PE ÎNSUȘI DIAVOLUL. DESPRE CASE ÎN CARE DIAVOLUL A FOST
GONIT CU AJUTORUL PÂRȚURILOR DIFTONGATE.

MOTIVAȚII ȘI AXIOME.

Dacă-i adevărat că pârțul diftongat e mai teribil decât tunetul și dacă se știe că tunetului îi urmează întotdeauna fulgerul, din pricina căruia atâția și-au găsit sfârșitul ori au rămas surzi sau zăpăciți, nu-i mai puțin adevărat că, deși nu fulgeră, pârțul diftongat poate pricinui și el aceleași accidente, ba mai mult, poate ucide pe loc inșii slabi, fricoși și cu prejudecăți. Tragem această concluzie bazându-ne pe ingredientele din care e alcătuit și pe teribila comprimare a aerului. O data eliberat, el face să se clatine în așa hal coloanele aerului, încât poate distruge, rupe sau smulge într-o clipită fibre ultra-delicate din creier. Capul primește o mișcare de rotație rapidă, înșurubându-se pe umeri ca o giruetă, până când, în dreptul celei de-a șaptea vertebre, se rupe cămașa măduvei spinării, provocând astfel moartea.

Toate acestea se întâmplă atunci când se consumă gulii, usturoi, mazăre, boabe, napi și, în genere, orice alt aliment care produce gaze, recunoscute ca periculoase. Ele produc acel sunet limpede și sacadat, pe care-l auzim la țâșnirea pârțului. Vai! Câți pui de găină uciși în ou, câți prunci lepădați ori sufocați în pânțele mamei lor de puterea acestei explozii! Diavolul însuși a luat-o la sănătoasa de multe ori. Dintre nenumăratele povești care s-au scris pe această temă, am să vă spun doar una, la fel de-adevărată și azi.

De mai multă vreme, diavolul chinuia un om, ca să-l facă să-și vândă sufletul. Nemaiputând să îndure chinurile Satanei, omul consimți, dar cu trei condiții:

1) Îi ceru o groază de aur și de argint, pe care le și primi îndată.

2) Vru să devină nevăzut, iar diavolul îl învăță niște vicleșuguri, pe care omul le încercă chiar de față cu el. În sfârșit, căznindu-se să găsească a treia condiție, ceva ce n-ar fi fost în puterea diavolului și cum mintea nu-l ajuta deloc în acele momente cu ideea salvatoare pe care o aștepta, omul fu cuprins de frică. Or, tocmai spaima asta îi fu de ajutor și-l scoase din încurcătură. Se spune că, în clipa aceea de cumpănă, omul scăpă un pârț diftongat, al cărui zgomot semăna cu o salvă de muschetă. Pe loc, prinse din zbor ocazia, zicându-i diavolului:

— Vreau să-mi înșiri pe ată toate pârțurile astea și apoi sunt al tău.

Diavolul încercă, dar nu izbuti să vâre pârțul prin gaura acului, nici chiar trăgând cu dinții. Speriat de grozavul zgomot al pârțului, pe care ecoul îl mai și repeta voios, zăpăcit și furios că s-a lăsat păcălit, diavolul o luă la fugă, slobozind însă o bășină infernală, care infectă tot ținutul. Dar astfel îl lăasă în plata Domnului pe nefericit.

E lucru știut în toată lumea, în toate regatele, republicile, orașele, satele, cătunele, în toate familiile și conacele de țară unde locuiesc bone, bătrâne și ciobani, în cărți și în istorii vechi, că mii și mii de case au fost izbăvite de diavol grație părțului și, fără îndoială, a părțului diftongat. El reprezintă cel mai bun mijloc, din toate câte se cunosc, pentru a-l alunga pe diavol; această Artă a părțului, pe care o prezentăm astăzi căutând adepți, ne va aduce cu siguranță binecuvântarea celor chinuiți de necuratul. Și credem că artei trebuie să-i răspunzi prin artă, vicleniei, cu viclenie, căci cui pe cui se scoate, iar lumina mare o stinge pe cea mică, precum și sunetele și mirosurile pier absorbite de altele mai tari; prin urmare, îngerul negru va fi cu siguranță ofuscat de flacăra călăuzitoare ce o pune acum în mâna amărăților pe care îi vânează și oricine o va purta, de nimic nu mai are a se teme.

Părțul diftongat este un fel de tunet de buzunar, pe care-l ai oricând la îndemână; folosul său e și activ și retroactiv; este neprețuit și a fost astfel recunoscut încă din cea mai adâncă Antichitate; de unde și proverbul latin: un părț ca lumea se face numai cu talent.

De regulă, părțul diftongat nu miroase urât, dacă nu cumva este rezultatul vreunui proces de putrefacție în intestine și cu condiția să nu fi stat prea mult în ori sub un trup mort, intrat în putrefacție, sau dacă alimentele îngurgitate nu vor fi fost ele însele alterate. Deosebiri sunt evidente pentru un miros fin – ceea ce nu e cazul meu. Dar poate cititorul este mai sensibil decât mine.

CAPITOLUL VI.

SEMIVOCALICUL SAU MICUL PĂRȚ.

Părțul mic, sau semivocalic, este mai silențios decât părțul mare, fie din cauza dimensiunilor orificiului, fie din pricina conductului de evacuare, prea strâmt (ca în cazul domnișoarelor); o altă cauză poate fi cantitatea redusă de vânturi care se află captive în intestin.

Părțul mic este de trei feluri: limpede, mijlociu și aspirat.

PĂRȚUL LIMPEDE.

Acest tip de părț semivocalic sau părțul mic este alcătuit dintr-o materie foarte uscată și foarte aerată, care străbate ușor conductul de evacuare, de felul său foarte strâmt. Semivocalicul abia de-ar putea să clinească un pai. În limbajul vulgar, mai e numit și părțul de domnișoară; nu supără nările sensibile și nu e indecent, cum sunt părțurile ori bășina zidarului.

PĂRȚUL ASPIRAT.

Părțul aspirat este un părț mic, semivocalic, alcătuit din materie umedă și greu de definit. Ca să vă faceți o idee, l-aș compara cu părțul de găscă; nu contează dacă orificiul care-l produce e larg ori strâmt; cert e că este atât de plăpând, încât e mai mult un soi de avorton. I se mai spune și părțul brutărițelor.

PĂRȚUL MIJLOCIU.

Acesta din urmă se situează undeva între părțul simplu și cel aspirat; materia din care e făcut e omogenă, îmbelșugată, de calitate mediocră și bine digerată, drept pentru care se evacuează de la sine, fără efort, prin orificiu; în

acest caz, acesta nu e nici prea strâns, nici prea deschis. Acest părț este specific celor plictisiți de burlăcie și soțiilor de primari.

CAUZELE PÂRȚURILOR DESCRISE MAI SUS.

Trei sunt cauzele cele mai însemnate care diferențiază zgomotul în cazul acestor trei categorii de părțuri, ca și pe celelalte, de altminteri; materia vântului, natura conductului și forța individuală.

Cu cât materia este mai uscată, cu atât e mai limpede sunetul părțului; cu cât e mai umedă, cu atât sunetul este mai înfundat; dacă e omogenă, va fi un sunet simplu, iar dacă materia este heterogenă, va ieși un părț multisonor.

În ceea ce privește natura orificiului, cu cât acesta este mai strâmt, cu atât sunetul va fi mai ascuțit; dacă e larg, sunetul va fi grav. Dovada o dă chiar subțirimea sau, dimpotrivă, grosimea intestinelor. Sunetul diferă dacă intestinul e plin ori gol; căci, se știe, tot ce-i gol sună mai tare decât ce-i plin.

În fine, cea de-a treia diferență constă în vigoarea și constituția individului; cu cât natura împinge mai tare și mai vârtos, cu atât zgomotul părțului e mai mare și mai amplu.

Este limpede că ceea ce diferențiază sunetul părțului este deosebirea dintre cauze. Lucrul se poate lesne dovedi studiind flautul, trompetele sau flageoletele. Un flaut cu pereții groși și deschidere mare dă un sunet înfundat; un flaut subțire și strâmt, unul limpede; în fine, un flaut ai cărui pereți și deschidere sunt mijlocii dă un sunet așa și-așa. Constituția agentului este și ea un aspect care argumentează afirmația. Dacă, de pildă, cineva cu plămânii bine dezvoltati pune la gură o trompetă, el va scoate cu siguranță sunete foarte puternice; dacă e tocmai pe dos, înseamnă că omul are respirație scurtă și slabă. Vom spune deci că instrumentele de suflat sunt bine gândite și de mare folos în aprecierea părțurilor. Studiindu-le, pot fi aflate fără greș cauzele deosebirilor de sunet dintre părțuri. O, admirabile flaute, tandre flageolete, gravi corni de vânătoare! etc. sunteți întocmai ceea ce trebuie pomenit în legătură cu arta părțului, dacă vă mânuiește un nepriceput; în schimb, când o gură îndemânatică vă face să sunați, căpătați atâta elocvență, în sunetele grave cât și în cele înalte; suflați, deci, cu pricepere, dragi Muzicanți.

CAPITOLUL VII.

PROBLEMĂ MUZICALĂ. DUO DE UNUL SINGUR. INTERVENȚIE MINUNATĂ PRIN CARE SURDUL POATE SĂ ASCULTE UN CONCERT.

Un savant german a pus aici o problemă foarte dificilă: sunt oare părțurile muzică?

Distinguo: în părțurile diftongate e ceva muzică, ce-i drept. Concedo: în celelalte părțuri, nego.

Muzica părțului diftongat nu seamănă cu cea produsă de voce ori de mânuirea vreunui obiect sonor, cum ar fi vioara, chitara, clavecinul etc. Ea nu depinde decât de sfincterul anusului, care, strâns ori lărgit, dă naștere când unor sunete grave, când unora ascuțite: muzica astfel obținută seamănă mai degrabă cu cea produsă prin suflare; și, cum am spus mai sus, e analoagă sunetului de flaut, trompetă, flageolete etc. Părțurile diftongate sunt singurele care pot produce muzică, prin chiar natura lor, așa cum se poate vedea și în

capitolul III din clasificarea părțului; așadar, putem vorbi de muzică în cazul părților. Exemplul ce urmează va lămuri încă și mai deplin problema.

Pe când eram la școală, aveam doi colegi foarte talentați, fiecare având însă alt dar, pe seama căruia se distrau însă amândoi și eu pe lângă ei: unul râgâia la comandă, pe diverse tonuri, celălalt era specialist în părți. Ca să facă totul mai elegant și mai cu gust, cel din urmă folosea o pânză dintr-acelea în care se strecoară brânză, pe care o acoperea cu o foaie de hârtie; pe urmă, se așeza deasupra cu fundul gol și, legănându-și fesele, scotea fel și fel de sunete, ca de orgă ori flaut. E drept că muzica aceasta nu avea cine știe ce armonie, nici modulări tocmai savante; ar fi fost de altfel și greu să inventezi reguli pentru un asemenea concert, să pui în armonie înalte, potrivitele și joasele. Dar îndrăznesc să spun că un bun specialist într-ale muzicii ar fi putut să descifreze în ele un sistem original, demn de a fi transmis posterității și înscris în arta compoziției: un soi de muzică diatonică, emisă în stil pitagoreic, a cărei cromatică se obține scrâșnind din dinți. Reușita ar fi sigură de tot, cu condiția să nu fie trădate nici o clipă principiile și noțiunile mai sus înfățișate, într-o asemenea operațiune, temperamentul și felul de a se hrăni ale persoanei slujesc drept lumină călăuzitoare și busolă. Doriți sunete înalte? Folosiți un trup plin de vapori subtili și-un anus strâmt. Doriți sunete de două ori mai grave? Puneți la treabă o burtă plină de gaze dense și un prapure suficient de larg.

Poalele umede nu scot decât sunete joase! Pe scurt, pântecul este o orgă polifongă, capabilă să scoată sunete diverse, din care, fără mare caznă, se pot alege, ca de la magazin, pe puțin douăsprezece moduri muzicale. Dintre acestea vom reține numai pe cele potrivite petrecerilor, cum sunt Lixoleidianul, Hipolixoleidianul, Doricul și Hipodoricul. Căci, folosite de-a valma, și afectând în acest fel semivocalicele, sunetele ar fi din ce în ce mai slabe, până la a nu se mai auzi deloc; dimpotrivă, de s-ar scoate simultan, la unison, mai multe sunete de-același fel, înalte ori grave, muzica ar deveni insipidă și neplăcută auzului, ceea ce nu se întâmplă decât într-un cor foarte mare, ori pur și simplu într-o harababură muzicală. O cugetare filosofică vine să atragă atenția asupra acestui inconvenient și anume că tot ce e excesiv de sensibil distruge până la urmă sentimentul (a sensibili în supremo gradu destruitur sensibile). Așadar, e nevoie de moderație, dacă vrem să ne facem plăcuți; altfel, vom stârni doar spaimă, imitând vacarmul cascadelor de la Schaffouse, din munții Spaniei, ori al cataractelor Niagara și Montmorency din Canada, care provoacă surzenia și le fac pe femei să lepede chiar înainte să fi rămas însărcinate. Cu toate acestea, sunetul nu trebuie să fie nici prea slab, pentru că l-ar obosi pe ascultător, obligându-l la eforturi prea mari și la destulă silință ca să le perceapă. E o măsură-n toate.

Est modus în rebus, sunt certi denique fines.

Quos ultra, citraque nequit consistere rectum.*

Urmând cu sfințenie sfatul lui Horațiu, va fi întotdeauna bine și fi-vom cu siguranță aplaudați.

Dar înainte de a încheia acest capitol, nu pot, ca bun cetățean, ce caută să despăgubească față de greșelile naturii, pe cât îi stă-n putință, pe-aceia

dintre semeni urgisiți de soartă, nu pot deci să nu vorbesc de modul în care și un surd se va putea bucura de-această muzică.

El trebuie să ia o pipă și să-i așeze capul pe anusul concertistului, în timp ce muștiucul îi va rămâne între dinți; grație contingenței, va simți toate intervalele sonore în deplina lor desfășurare și gingășie. Sunt destule asemenea exemple la Cardano și Baptiste l'orta de Naples. Iar dacă lângă surd s-ar mai găsi și vreun altul, oricare-ar fi el, care să vrea să-mpărtășească asemenea plăcere, nu-i rămâne decât să tragă zdravăn aerul din pipă; se va umple astfel de toate senzațiile și voluptățile imaginabile.

CAPITOLUL VIII.

PĂRȚURI MUTE, DENUMITE ÎN MOD GREȘIT BĂȘINI.

DIAGNOSTIC ȘI PROGNOSTIC.

Să lăsăm acum vorbăria și să încercăm a ne face înțeleși fără cuvinte.

Părțurile mute, popular numite bășini, nu fac zgomot și se formează dintr-o cantitate mică de vânturi foarte umede. În latinește se și spune Visia, de la verbul visire; în nemțește, Feisten, iar pe englezește, Fitch ori Vetch.

Bășinile sunt fie uscate, fie fecaloide. Cele uscate ies fără zgomot și nu antrenează nici un fel de materie fecală.

Cele fecaloide, din contră, se compun din vânturi tăcute și obscure. Ele transportă întotdeauna și ceva materie lichidă; bășinile sunt iuți precum săgeata ori ca fulgerul și sunt insuportabile în societate, datorită duhului lor fetide. Dacă ne uităm în izmene, corpul delict poate fi lesne observat. Jean Despautere a stabilit o regulă cum că o consoană lichidă alături de una mută, în aceeași silabă, scurtează vocala; ceea ce vrea să spună că efectul bășinii fecaloide este unul foarte rapid. Cum muta liquida jungens în syllaba, eadem, ancipitem pones vocalem quae brevis esto* Am citit undeva că un diavol venit din vechiul Latium vru să emită un părț și dădu cogeamite bășina fecaloidă, care-i păta izmenele; și că, blestemându-și dosul trădător, strigă mânios și indignat: Nusquam tuta fides*, adică: nu mai e pic de bună-credință pe lumea asta! Fac bine deci aceia care se tem de acest soi de bășini, dându-și pantalonii jos și suflecându-și cămașa înainte de a le slobozi. I-aș numi chiar înțelepți, prudenți, prevăzători.

DIAGNOSTIC ȘI PROGNOSTIC.

Întrucât bășinile fecaloide ies fără zgomot, e semn că nu implică o mare cantitate de gaze. Excrementele lichide pe care le antrenează arată însă că nu e vorba de nici un pericol pentru sănătate, ba chiar dimpotrivă. De altfel, ele sunt și semnul maturizării materiei, anunțând momentul când șalele și vintrele se cer eliberate, după cum spune și axioma ce urmează: Maturum stercus est importabile pondus*

Nevoia de defecație este, în cazul lor, teribil de imperioasă și trebuie satisfăcută cât mai repede; în caz contrar, putem păți ca acel diavol din țara latinilor (a se vedea mai sus).

CAPITOLUL IX.

PĂRȚURI ȘI BĂȘINI FORȚATE ȘI INVOLUNTARE.

Și unele și altele sunt socotite a avea drept cauză eficientă gazele produse de îngurgitarea unor alimente cum sunt ceapa, usturoiul, guliile, napii, varza,

tocănițele, mazărea, bobul, linteia ori fasolea etc. Pot fi forțate sau involuntare și se regăsesc cu toatele în categoriile mai sus descrise.

Pârțul forțat nu se întâlnește printre oamenii binecrescuți; cel mult printre cei care locuiesc împreună sau care dorm împreună în același pat. Se poate întâmpla atunci să te forțezi să lași vreo câteva, fie spre amuzament, fie ca să te dai în spectacol, făcându-le așa de dolofane și de distincte, încât nimeni nu le-ar putea deosebi de bubuiturile de culevrină! Am cunoscut o damă care-și acoperea dosul cu cămașa și se apropia de-o lumânare abia stinsă, pe care o reaprindea cu îndemănare, pârțâind și bășind încet și progresiv. Alta, vrând s-o imite, n-a izbutit decât să-și pârlească fundul. Pe drept cuvânt se spune că nu tuturor le este dat să ajungă în Corint. Mult mai amuzant e însă să primești o bășină chiar în podul palmei și s-o duci apoi la nasul celui sau celei cu care ești în pat, cerându-i părerea asupra gustului și mirosului. Numai că știu destui căroră nu prea le-ar plăcea jocul.

Pârțul involuntar se realizează fără participarea celui care-i dă naștere și se ivește, de regulă, atunci când stai culcat pe spate, ori când te-apleci sau râzi în hohote, precum și-atunci când te-ai speriat de ceva. Acest soi de pârț e socotit îndeobște scuzabil.

CAPITOLUL X.

EFECTELE PÂRȚURILOR ȘI BĂȘINILOR.

DESPRE FOLOASELE LOR DEOSEBITE.

După ce am vorbit despre cauzele pârțurilor și bășinilor, nu ne mai rămâne decât să ne referim puțin și la efecte; și cum sunt foarte diverse, le vom reduce la două categorii: cele bune și cele rele.

Pârțurile bune sunt întotdeauna binevenite prin ele însele, câtă vreme omul se debarasează astfel de niște gaze care îl apasă. Această evacuare îndeapărtează mai multe boli, cum ar fi durerea hipocondriacă, furia, colicile, suferința iliacă etc.

Dacă însă sunt ținute-n loc atunci când urcă din vintre ori nu găsesc drum de ieșire, pârțurile afectează creierul prin marea cantitate de gaze pe care le transportă; astfel, corup imaginația, induc melancolia, aduc alte și alte suferințe grozav de supărătoare. Flucțiunile formate prin distilarea acestor gaze meteorice coboară înspre părțile inferioare; să fim deci fericiți dacă urmarea nu e decât o tuse, un catar etc., arată medicii. După părerea mea, răul cel mare e însă că te scot din circulație, făcându-te inapt de studiu și de muncă. Să încercăm așadar, drag cititor, să dăm curs nevoii de a pârțâi, eliberându-ne până și de cea mai mărunță presiune cauzată de gaze și, chiar cu riscul de a fi zgomotoși, mai bine să le dăm drumul pe dată, dragi concetățeni, decât să ne lăsăm chinuiți, riscând să ajungem ipohondri, melancolici, frenetici ori maniaci.

Pornește deci, dragă cititorule, de la același principiu ca și mine, cum că a da pârțuri e lucru foarte folositor pentru oricine; dacă ești convins de foloasele lui, vei fi și mai și după ce-ți voi cita câteva cazuri de persoane care au suferit amarnic pentru că nu le-au slobozit.

În mijlocul unei adunări numeroase, o femeie se simți brusc rău; speriată de durerea venită pe nepusă masă, ea părăsi serbarea, care se pare că tocmai

în onoarea ei fusese plănuită. Băgară toți de seamă, toată lumea se agită, toți se neliniștesc, grăbindu-se să-i fie de folos. Sunt aduși în grabă s-o consulte discipolii lui Hipocrate. Aceștia se consultă, caută răul, citează o groază de autori; o întreabă pe distinsa doamnă ce a mâncat. După scurtă gândire, bolnava și-a adus aminte că, la un moment dat, s-a ținut să nu scape un pârț de toată frumusețea.

Altă femeie țină captive nu mai puțin de douăsprezece pârțuri, care, pe rând, ceruseră ieșire: s-a supus torturii în timpul unei întruniri care a durat mult și după care a mers să ia masa undeva, crezându-se în formă. Ce s-a întâmplat? A mâncat... din priviri din felurile ademenitoare, căci de nimic nu s-a putut atinge: se simțea arhiplină, stomacul său bușit de gaze nu mai putea suferi și mâncare.

Un profesoraș, un cleric binecrescut, un magistrat scortos, fiecare un ipocrit în felul său, obișnuiau să facă din trupurile lor adevărate peșteri ale lui Eol. Erau deci plini de fumuri, unul din pricina înfumurării însăși, celălalt tot predicând, iar cel din urmă datorită lungilor discursuri, în curând, simțiră apăsarea unei teribile furtuni în intestine: se sumețiră contra ei, niciunul nu lăsă să-i scape măcar vreun pârț. Întorși pe la casele lor, fură însă doborâți de colici violente pe care de-abia o farmacie întreagă de izbuti să le calmeze, tocmai când bieții erau la doi pași de moarte.

Mult bine însă, scumpe cititor, ne poate aduce un pârț lăsat la timp să zboare! El risipește toate simptomele unei boli serioase, alungă teama și liniștește dintr-o dată orice agitație. Câte unul, crezându-se bolnav și pregătindu-se să-și cheme la căpătâi pe urmașii lui Galenus, se văzu vindecat într-o clipită de un zdravăn pârț, ceea ce l-a făcut să se dispenseze de ajutorul medicinei.

Un altul, se trezi cu o senzație de grozavă greutate în stomac; coborî din pat, umflat ca un cimpoi, deși cu o zi înainte nu se făcuse vinovat de nici un exces. Fără chef și fără foame, omul nu se atinse de nimic de-ale gurii; intră însă la idei: nici noaptea următoare nu-i aduse vreo ușurare, decât poate speranța unui somn pe bucățele. De îndată ce se întinse-n pat, simți cum i se iscă-n vintre o furtună. Mațele îi plâneau sfâșietor; apoi, după o zgâlțâială zdravănă, un pârț solid se slobozi, lăsându-l pe bolnavul nostru zăpăcit de gândurile negre pe care de pomană le nutrise.

O femeie robită prejudecăților nu cunoscuse niciodată foloasele pârțului. De doisprezece ani era nefericita victimă a acestei boli și-a medicinei deopotrivă; încercase toate leacurile. Când în sfârșit se lămuri cât de util e pârțul, femeia începu să le sloboadă liber, din ce în ce mai des, și gata cu durerile și bolile: era acuma sănătoasă tun.

Iată deci care sunt marile avantaje ale pârțului pentru oricare dintre noi. Cine oare s-ar mai putea îndoi de ele? Dacă bășina tulbură societatea prin natura ei scârboasă, pârțul îi e de bună seamă antidotul; el o anihilează, căci o împiedică să se formeze, făcându-și loc la timpul potrivit. E evident și fără nici o îndoială, oricât de superficial am fi studiat noțiunile despre care am vorbit – pârț și bășina – că nu bășim decât pentru că n-am vrut să facem pârț; în consecință, oriunde-i pârț, nu va fi bășina.

CAPITOLUL XI.

AVANTAJELE PÂRȚULUI PENTRU SOCIETATE.

Împăratul Claudiu, cel de trei ori slăvit, care nu se gândea decât la sănătatea supușilor săi, fu într-o bună zi înștiințat că unii dintre ei duseseră respectul atâta de departe, încât preferau să moară mai bine decât să dea vreun pârț în prezența sa. Aflând apoi (din raportul lui Suetoniu, al lui Dion și din cel al altor istorici) ca suferiseră de moarte, cu colici îngrozitoare, împăratul dădu un edict, prin care îngăduia oricărui supus să pârțâie cât îi pofteste inima, chiar și la masă, cu condiția să fie pârțuri limpezi.

Cu siguranță că însuși numele de Claudiu îi fusese dat prin antifrază de la cuvântul latinesc claudere, a închide; căci, prin edictul său, el mai degrabă deschisese organele pârțului, decât să le închidă. Și n-ar fi oare potrivit acum să repunem în drepturi acest edict, care, după Cujas, exista deja înscris în codurile cele vechi, ca de altfel atâtea altele pe nedrept abandonate?

Indecența care se asociază de regulă pârțului nu are nici un dram de justificare, decât cel mult capriciul și prejudecățile omenești. Nu-i vorba așadar de nici o abdicare de la bunele moravuri și, astfel, nu este nimic rău în a-l îngădui; avem, altminteri, dovezi destule că, în multe locuri ale lumii, pârțul e liber acceptat chiar în societatea educată și că-i o mare cruzime să mai avem vreo îndoială în acest sens.

Într-o parohie oarecare, la vreo 4-5 leghe de Caen, dreptul feudal prevedea dintotdeauna ca seniorul să ceară vasalilor săi câte un pârț și jumătate în fiecare an.

Egiptenii făcuseră din pârț un zeu, ale cărui reprezentări mai decorează încă și astăzi unele latrine.

În vechime, pârțul slujea la prevestirea vremii – senină ori ploioasă, după cum pârțul era mai mult ori mai puțin sonor.

Cei din Pelouse adorau pârțul. De nu ne-am teme că prea multe dovezi strică, am conchide că pârțul, departe de a fi un lucru deșănțat, implică cea mai desăvârșită și mai aleasă bună creștere, fiind chiar semnul supremului respect pe care un supus îl poate aduce prințului său, tributul vasalului către senior, oricum, ceva demn de atenția unui cezar, ba, uneori și semn de schimbare-a vremii și, ca să spunem totul până la capăt, chiar obiect de cult și venerație în rândul marelui popor.

Să continuăm însă a dovedi, prin noi exemple, avantajele pârțului față de societate.

Pârțul zădărnicește încercările potrivnicilor societății.

De pildă: într-o adunare numeroasă, un filfizon plictisește pe toată lumea; de-un ceas întreg își arată farmecele și gingiile, spunând o groază de impertinențe cu care își asasinează auditoriul. Un pârț scăpat îl reduce la tăcere, sosit tocmai la timp să izbăvească bieteile suflete din capcana pisălogului, deturnându-le atenția de la ciripitul ucigător al dușmanului comun. Și asta nu e tot, căci pârțul aduce încă și alte foloase. Cum în societate conversația este ingredientul cel mai îndrăgit, pârțul nu face decât să-i ofere din plin subiecte.

De două ceasuri, o strălucită adunare zace într-o tăcere și mai sumbră decât aceea din La Grande Chartreuse. Unii tac din snobism, alții din timiditate, în fine, ceilalți din ignoranță. Erau gata-gata să se despartă fără să fi schimbat nici măcar o vorbă. La auzul unui părț, un murmur surd se iscă pe dată, pregătind o lungă dizertație, preluată și dirijată rapid de critică și asezonată din belșug cu observații glumețe. Iată deci cum un biet părț a izbăvit cinstita adunare de o tăcere ridicolă, oferindu-i prilej de conversație sprintară: părțul e deci folositor societății în general. S-ar putea chiar adăuga că-i este și plăcut.

Râsetele, chiar hohotele pe care le produce părțul de îndată ce se face auzit stau mărturie clară pentru neîndoielnicul lui farmec. Nici chiar cei mai scorțoși nu-i poartă pică, nu există înțelepciune care să-i reziste, iar sunetul armonios și imprevizibil care-l compune risipește letargia spiritului. Când vreun părț se strecoară incognito în vreun conclav de filosofi, cu totul prinși de pretențioasele maxime pe care vreunul dintre ei le debitează, el reușește să pună pe fugă morala în derivă. Se râde, se leșină de râs și astfel, natura își ia cu atât mai bucuroasă revanșa cu cât, de regulă, în alcătuirea oamenilor de vază e, de multe ori, cam strâmtorată.

Să nu se mai susțină, pe nedrept, că râsetele pe care le stârnește părțul sunt semn de milă și dispreț mai degrabă decât semn de bucurie; căci părțul are în el însuși o veselie structurală, care n-are nevoie de vreun loc sau de împrejurări anume.

La căpătâiul unui bolnav familia în lacrimi așteaptă momentul fatal în care-și va pierde șeful, ori fiul, ori fratele; un părț, pornit cu zgomot din așternutul muribundului, spulberă durerea celor de față, dă naștere unui licăr de speranță și trezește cel puțin un surăs.

Până și la căpătâiul bolnavului, unde totul e doar tristețe, părțul e-n stare să înveselească și să umple inimile. Ne mai putem deci îndoi de puterile lui? El găsește mereu alte și alte feluri de a însenina, ceea ce-l face plăcut aproape tuturor. Când c-o mișcare impetuoasă dă să iasă, părțul imită sunetul salvei de tun și, prin aceasta, place războinicului; când e ținut în loc pe drum de apăsarea celor două emisfere printre care se strecoară, sună precum un instrument muzical. Uneori, acordurile sunt cam zgomotoase, alteori are modulații zvelte și moi și, prin aceasta, place sufletelor sensibile și, practic, tuturor, căci prea puțini sunt cei care să nu iubească muzica. Cine deci i-ar refuza sufragiul, când e și agreabil și util, atât fiecăruia în parte cât și tuturor și atâta vreme cât așa-zisa lui indecență e de acuma combătută ferm și anulată prin demonstrații convingătoare? Cine-ar mai cuteza să spună că-i semn de proastă creștere, când el a fost deja îngăduit și acceptat în anumite cercuri, rămânând proscris doar acolo unde domnesc prejudecățile? Când vedem că nici politeței și nici bunelor moravuri nu le aduce vreo urmă de atingere, mângâindu-ne numai cu sunetul lui plin de armonie și cu absența oricărei miasme supărătoare. Mai putem deci rămâne indiferenți atunci când părțul e folositor oricui, când risipește de îndată neliniște și boală închipuită aducând numai ușurare? Societatea va fi oare atât de ingrată încât să nu-i arate recunoștință, când o ferește atât de bine de nepoțiții plicticoși și când îi face

numai plăcere, iscând în jur doar joc și veselie? Tot ce-i folositor, plăcut, cinstit e socotit și bun și valoros. Cic. Cartea I a Oficiilor.

CAPITOLUL XII.

MIJOACELE PRIN CARE PÂRȚUL POATE FI ASCUNS DE CĂTRE CEI SUPUȘI PREJUDECĂȚILOR.

Cei vechi, departe de a-i blama pe Pârțomani, își încurajau chiar discipolii să nu se jeneze. Stoicii, a căror filosofie era, la vremea lor, dintre cele mai pure, spuneau că deviza omului trebuie să fie libertatea. Filosofii de vază, printre care și Cicero, care era convins de toate acestea, împărtășeau ideea, preferând doctrina stoică altor filosofii ce propovăduiau despre fericirea pământească.

Până la urmă, aceștia toți au reușit să-și convingă adversarii. Cu argumente de neclintit, i-au silit să admită că, printre preceptele cele mai salutare ale vieții, nu numai pârțul, dar și râgâitul ar trebui îngăduite. Aceste argumente pot fi găsite în cea de a noua epistolă a lui Cicero către prietenii apropiați, adresată Poetului, 174, unde, printre atâtea sfaturi bune se află și acesta: în toate, trebuie să ne ghidăm după cum ne îndeamnă natura. Cu asemenea minunate precepte, e inutil să invocăm cu emfază legile pudorii și politeții, care, în ciuda semnelor de considerație pe care, se spune, le impun, nu trebuie să ne distrugă sănătatea și chiar viața.

În fine, dacă totuși se află cineva atât de înrobit prejudecăților, noi nu-l vom sfătui să renunțe la pârț atunci când natura i-l cere, ci îl vom învăța cum să-l ascundă.

Când îi vine, omul cu pricina trebuie să-și dreagă glasul. Dacă plămânii îi sunt prea slabi, să se facă brusc a strănuta cu forță; toți se vor repezi să-i spună „noroc” și să-l acopere de binecuvântări. Dacă-i cumva atâta de neîndemânatic încât să nu izbutească niciuna nici alta, atunci să scuipe tare, ori să-și așeze scaunul, în fine, să facă orice zgomot capabil să mascheze pârțul. Dacă nici asta nu îi izbutește, să se țină: prin comprimare și contracție a mușchiului mare anal, ceea ce urma să se manifeste la modul viril se va feminiza; doar că subtila și nefericita stratagemă va oferi mirosului ceea ce tocmai a refuzat avizului. În acest caz, se va-ntâmpla întocmai ca în acest fragment din Mercur galantul, de Boursault:

Sunt un trup invizibil născut din prost aluat.

Nu cutez deci a spune.

Nici cine sunt, nici de-unde m-am iscat;

Când vreau să ies, mă fofilez cu iscusință deghizat.

Și-ajung femeie-nșelăciune, din bărbatul ce-aș fi fost.

Nu pot ascunde însă, la rândul meu, că toate aceste trucuri aduc adesea prejudicii serioase celui ce le întrebuințează și că nu o dată se întâmplă să-și fi trimis înapoi în vintre un greu dușman, care mult rău va aduce. De unde și multele suferințe pe care le-am descris mai sus, în capitolul al treilea.

Se mai întâmplă ca, vrând să reținem pârțul, să facem chiar mai multă mojie. Căci, neputând îndura colicile pricinuite de îngrămădirea gazelor în vintre, putem scăpa de-a dreptul vreo canonadă în toată regula, evident, înfiorător de ridicolă. Așa a pățit bietul Aeton, de care pomenește Marțial, când,

vrând pe Jupiter să îl salute, scăpă un părț de s-a cutremurat din temelii chiar Capitoliul.

EPIGRAMĂ.

Multis dum precibus Jovem salutat.

Stanssummos resupinus usque în unguet.

Aethon în Capitolio, pepedit.

Riserunt Comites: sed ipse Divum, Offensus genitor, trinoctiali.

Affecit domicoenio dientem.

Post hocflagitiutn misellus Aethon, Cum vuit în Capitolium venire, Sellas ante pedit Patroclianas, Etpedit deciesqne viviesque.

Sed quamvis sibi caverit crepando, Compressis natibus Jovem salutat.*

MART. Lib. 12, Ep. 77

CAPITOLUL XIII.

SEMNELE EFECTELOR ULTERIOARE ALE PÂRȚULUI.

Se cunosc trei tipuri de semne: apodicticele, necesarele și probabilele.

Semnele apodictice sunt cele a căror cauză e deja prezentă, astfel încât efectele nu vor întârzia nici ele să se manifeste. Astfel, un om care a mâncat mazăre împreună cu alte legume, struguri sau smochine proaspete, care a băut vin dulce ori și-a înșelat nevasta ori ibovnica, se poate aștepta oricând la o explozie iminentă.

Semnele necesare sunt cele care dau un efect secundar: zgomot mare, miros urât etc.

În fine, probabilele sunt cele care nu apar întotdeauna și nici nu însoțesc de regulă părțul. Astfel sunt contracția, ghiorăitul mațelor, tusea, ori trucerile cu scaunul, cu strănutul ori cu tropotitul, atunci când nu vrem să fim dați în vileag ca autori.

Cei tineri și bătrânii trebuie sfătuiți să nu roșească atunci când dau vreun părț, ci ei să râdă cei dintâi, ca să destindă conversația.

Nu s-a stabilit încă dacă e bine sau e rău să părțai în timp ce urinezi; în ce mă privește însă, cred că e bine și mă bazez pe această axiomă care-mi pare destul de întemeiată:

Mingere cum bombis res est gratissima lumbis*

Căci, într-adevăr, a urina fără de părț e ca și cum te-ai duce la Dieppe fără să vezi marea.

Și totuși, de cele mai multe ori, întâi urinezi și abia apoi dai părțul, pentru că gazele din pântec ușurează mai mult cea dintâi îndeletnicire, prin comprimarea vezicii, abia apoi urmând să intre chiar ele în scenă.

CAPITOLUL XIV.

LEACURI ȘI METODE DE A PROVOCA PÂRȚURILE. PROBLEMĂ.

ASPECT CHIMIC. DESPRE SPIRITUL PÂRȚULUI ȘI DESPRE PETELE ROȘII.

CONCLUZIE.

Cum se întâmplă de regulă când te reții de la ceva, sunt mulți dintre cei care nu dau părțuri decât rar și cu greutate și care pătesc fel de fel de accidente și se îmbolnăvesc de felurite boli. M-am gândit deci că trebuie să scriu și pentru ei, rezervând un capitol leacurilor și mijloacelor de a provoca evacuarea gazelor supărătoare. Voi spune deci, în două vorbe, pentru ei, că se cunosc

până acum două tipuri de leacuri care provoacă pârțurile: leacuri interne și leacuri externe.

Cele interne sunt: anasonul, mărarul, rădăcina de șofran, pe scurt, toate carminativele și producătoarele de fierbințeală.

Remediile externe sunt clistirele și supozitoarele. Fie că se întrebuințează unele ori altele, ușurarea este oricum garantată.

PROBLEMĂ.

Se ridică întrebarea dacă poate exista analogie între sunete: dacă le putem combina între ele, făcând un fel de orchestră pârțoidică. Ne mai putem întreba, de asemenea, câte soiuri de pârțuri există, dacă le comparăm din punctul de vedere al sunetului.

La prima întrebare, promite de multă vreme un răspuns și un concert un mare muzician.

În ceea ce-o privește pe a doua, vom răspunde că sunt șaizeci și două de feluri de sunete provenite din pârț. După Cardano, podexul poate produce și alcătui patru moduri simple ale pârțului: ascuțit, grav, reflexiv și liber. Din ele derivă alte cincizeci și opt care, împreună cu cele patru de bază, însumează șaizeci și două de sunete ale articulării pârțului sau tot atâtea specii.

Numere-le cine vrea!

ASPECT CHIMIC. DESPRE SPIRITUL PÂRȚULUI. DESPRE PETELE ROȘII ETC.

Se pune întrebarea dacă un pârț poate fi distilat chimic și dacă i se poate extrage esența.

Răspunsul e afirmativ.

Un spițer a stabilit recent că pârțul se înscrie în clasa lucrurilor spirituale, el este numero spiritum. Iată ce a întreprins spițerul după ce s-a folosit mai întâi de alambic.

A chemat din vecini o hybernoise, care înfuleca la o masă cam câtă carne înghit șase catârgii mergând de la Paris la Montpellier. Femeia aceasta, care se ruinase prin lăcomie și combustia exagerată a ficatului său, își câștiga existența cum dădea Dumnezeu. Spițerul i-a dat deci să mănânce câtă carne a vrut și a putut, dimpreună cu multe legume producătoare de gaze. I-a poruncit apoi să nu dea nici un fel de pârțuri ori bășini fără să-l prevină. Când a fost aproape momentul, a luat un vas larg, ca acelea în care se prepară uleiul de vitriol, și i l-a pus la fund, provocând însă și mai mult evacuarea cu ceva carminative ușoare, cum e de pildă apa cu anason, folosind, în fine, cam tot ce se potrivea acestui scop de prin spițeria lui. Operațiunea a reușit de minune. Spițerul a luat atunci o substanță uleioasă sau balsamică, al cărei nume nu l-am reținut, și a pus-o în vas, amestecând continuu și făcând să se condenseze totul la soare; a rezultat o chintesență minunată. Ideea spițerului era că o picătură din ea avea puterea să îndepărteze petele roșii de pe piele și chiar i-a încercat efectul, în ziua următoare, pe obrazul nevastă-sii, care s-a curățat pe dată, văzând cu ochii. Să nădăjduim că descoperirea le va fi de folos doamnelor și va aduce bani frumoși spițerului, căruia nimeni n-o să-i mai poată reproșa că nu mai știe altceva decât... harta Țărilor de Jos.

CONCLUZIE.

Ca să nu lăsăm nimic pe dinafară în ceea ce privește arta părțului, ne place să credem că fiecare va găsi aici cu plăcere lista celor câteva tipuri de părțuri care n-au făcut obiectul studiului. Evident, nu putem avea nici o pretenție de exhaustivitate, mai ales într-un domeniu atât de puțin cercetat și abordat acum pentru întâia oară în mod științific. Tot ce urmează a fost extras din documente pe care le-am primit recent. Vom începe cu părțile provinciale, spre a slăvi astfel onoarea provinciei.

PĂRȚURILE PROVINCIALE.

Înși cu experiență ne asigură că acest soi de părțuri nu sunt nici pe departe atât de pervertite cum sunt cele din Paris de pildă, unde domină tendința de a suprarafina totul. Nu sunt deci așa de savant etalate, sunt însă naturale și au un gust puțin sărat, asemănător cu cel al scoicilor verzi. Reîmprospătează în chip plăcut pofta de mâncare.

PĂRȚURILE BUCĂTĂRESELOR.

Din relatările unei cunoscute gospodine din Petersburg știm că acest soi de părțuri au un gust excelent de trufanda; încălzite, se ronțăie cu plăcere, dar o dată ce s-au răcit își pierd savoarea și ajung să semene cu pilulele pe care le înghiți doar de nevoie.

PĂRȚURILE FECIOARELOR.

Mi se scrie din insula Amazoanelor că acolo părțile au un gust delicios și că sunt foarte căutate. Nu se întâlnesc decât acolo, pe cât se pare, dar nu se știe niciodată. Oricum, se spune că sunt foarte rare.

PĂRȚURILE MAEȘTRILOR DE SCRIMĂ.

Din scrisorile primite de pe câmpul de bătălie de lângă Constantinopole, rezultă că părțile maeștrilor de scrimă sunt teribile și că nu e bine să le miroși prea de aproape. Și cum mai totdeauna se ivesc pe sub apărătoarea de piele, bine ar fi să nu te apropii decât înarmat cu floretă.

PĂRȚURILE DOMNIȘOARELOR.

Sunt delicatese, mai cu seamă la oraș, unde sunt degustate precum biscuiții cu aromă de floare de portocal.

PĂRȚURILE FETIȘCANELOR.

Dacă sunt bine coapte, au gust de „mai vreau o dată”, foarte apreciat de cunoscători.

PĂRȚURILE TINERELOR NEVESTE.

Despre ele am putea transcrie aici un întreg studiu; ne vom mulțumi însă numai cu concluzia autorului, zicând deci, împreună cu el, că „n-au gust decât pentru amănți, căci soții nu prea se dau în vânt”.

PĂRȚURILE BURGHEZILOR.

Am primit o scrisoare lungă din partea unor burghezi din Rouen și Caen, o scrisoare având forma unei dizertații despre natura părților prea cinstitelor lor consoarte; am fi dorit, desigur, să-i satisfacem pe amândoi, transcriind aici în întregime această dizertație. Ne vedem însă nevoiți să apărăm reguli chiar de noi stabilite. Vom spune așadar, în general, că părțul femeilor burgheze are un parfum de calitate, cu singura condiție să fie rotofei și la largul lui și că, atunci când nu e altceva mai bun la îndemână, el poate mulțumi.

PĂRȚURILE ȚĂRÂNCILOR.

Am primit din împrejurimile Orleans-ului un răspuns la glumele proaste care au stricat reputația părțului de țărancă și am aflat pe această cale cât e de bine făcut și ce frumos: deși rustic, are un gust încântător, iar călătorii trebuie să știe că părțul țărâncii e o bucățică pe cinste, din care te poți înfrupta în deplină siguranță, cu lingura mare.

PÂRȚURILE PĂSTORIȚELOR.

Păstorițele din valea Tempe din Tessalia ne încunoștințează că părțurile lor au chiar parfum de părț, perfect natural, ele fiind produsul unui ținut în care cresc doar mirodenii: cimbrisorul, maghiranul etc. Ele solicită de altfel să nu li se mai confunde părțurile cu cele ale altor păstorițe, hrănite de vreo brazdă oarecare.

Aceste părțuri se pot recunoaște fără greș întocmai cum se-ncearcă iepurele dacă e de crescătorie: se miroase în formă.

PÂRȚURILE BABELOR.

Negoțul cu așa ceva e atât de scârbavnic, încât nici nu mai găsești în ziua de azi negustori. Cu toate astea, nimeni nu poate fi oprit să-și vâre nasul, dacă vrea.

PÂRȚURILE BRUTARILOR.

Iată o scrisorică pe această temă, primită de la un meșter brutar din Le Havre: „Datorită efortului pe care-l face muncitorul când frământă aluatul, stând mereu cu burta lipită de copaie – spune el – părțurile lui se diftonghează; uneori ies mărunte precum cărăbușii, de poți înfuleca și doisprezece dintr-o dată.” Iată o observație dintre cele mai rafinate și de bun augur pentru digestie.

PÂRȚURILE OLARILOR.

Deși sunt făcute ca pe roată, nu sunt bune de nimic: sunt murdare, puturoase și lipicioase. Nu pot fi atinse, fiindcă întinează.

PÂRȚURILE CROITORILOR.

Sunt cu adevărat de ținută și cu gust de prună; doar că trebuie evitat sămburele.

PÂRȚURILE GEOGRAFIILOR.

Geografii seamănă cu giruetele, bătuți de toate vânturile. Câteodată însă stau în loc și arată nordul, ceea ce-i face să pară perfizi.

PÂRȚURILE LAICILOR.

Unele dintre ele sunt de-a dreptul nostime, au gust apetisant și ghiorăie neconținut de foame, pe nemțește. Atenție însă, nu sunt marfă pură. Dacă totuși nu găsiți ceva mai bun, serviți-vă, doar dacă scrie pe ele „Paris”.

PÂRȚURILE BĂRBAȚILOR ÎNCORNORAȚI.

Sunt de două feluri. Unele suave, blânde, moi etc. Ele provin de la încornorații de bunăvoie și nu fac nici un rău. Celelalte sunt însă bruște, lipsite de rațiune și furioase; sunt de evitat. Ele seamănă melcului, care nu iese din cochilie decât cu coarnele scoase. *Foenum habent in cornu**

PÂRȚURILE SAVANȚILOR.

Sunt prețioase. Nu prin volum, ci prin noblețea învelișului din care ies. Sunt și rare, fiindcă savanții stau mult în băncile Academiei, deci nu pot întrerupe o lectură importantă, în plină adunare publică, ca să dea drumul unui părț. Așa încât sunt siliți, de multe ori, să-și feminizeze părțurile, dându-

le astfel un fel de pașaport, ca să nu deranjeze ordinea de zi și alocuțiunile, în schimb, au mare vigoare când se nasc în singurătate și în deplină libertate, căci savanții din ziua de azi mănâncă mai mult linte decât găină grasă.

Cât despre autorii mai mărunți, așa ca mine, ei au drum deschis la closet; acolo ne înveselim cu zgomotoasa armonie a părțului diftongat, ea ne dă idei în ce privește construcția odelor iar sunetul i se amestecă în chip plăcut cu modul solemn în care ne recităm propriile versuri. Cu siguranță că celebrul Boursault va fi tras și el destule părțuri drăgălașe, pe care le-a privit apoi cu cea mai mare atenție, spre a le descrie cu priceperea și gustul cu care a făcut-o în Mercur galantul.

PĂRȚURILE FUNCȚIONARILOR.

Sunt cele mai bine hrănite dintre toate și cinste fac bucătăriei autorilor. Am auzit nu o dată, prin birouri, salve de părțuri cu care copiiștii trândavi obișnuiesc să se salute între ei. De câștigat, câștigă autorul celei mai reușite și mai sonore canonade. Este, orice s-ar spune, un concert strălucit și minunat interpretat. Și de vreme ce acești domni nu au altceva mai bun de făcut, au toată îndreptățirea; plictiseala ce macină birourile de funcționari trebuie risipită și e mai bine să dai părțuri, ca să omori timpul, decât să bârfești, ori să faci epigrame sau versuri proaste.

Am demonstrat de altfel pe larg grozavele neajunsuri care-i așteaptă pe cei temători de părț; de aceea, nu pot decât să-i laud pe conțopiștii harnici care, mai înțelepți decât Metroctes, preferă să fie luați de mitocani, dând drumul prizonierului, decât să-și întrerupă lucrul spre-a ieși în coridor s-o facă. Căci, spune proverbul: „mai bine părțuri cu prieteni decât moartea de unul singur”.

PĂRȚURILE ACTORILOR ȘI ACTRIȚELOR.

Acestea nu se-ntâmplă niciodată pe scenă. Dar, de vreme ce pe scenă au ajuns să stea acum și caii, nu e exclus să capete și părțul cândva îngăduire. Pentru moment, nu se strecoară decât incognito, ca produs de contrabandă, exact ca la savanți, schimbându-și sexul. Teatrul ne oferă însă zi de zi noi inovații, astfel încât nu m-ar mira deloc să aud cândva de-o părțaradă pusă în scenă de dl Z.

SFÂRȘITUL ARTEI PĂRȚULUI.

ANEXA II.

ELOGIUL MUȘTEI de LUCIAN DIN SAMOSATA

1. Musca nu-i nicidecum cea mai mărunță dintre făpturile cu aripi dacă o comparăm cu mușițele ori țânțarii, fie cu alte insecte și mai ușoare; musca le depășește în mărime tot pe atâta pe cât e întrecută de albină. Musca nu are, ca alți locuitori ai văzduhului, trupul acoperit de pene din care unele mai lungi, care să-i ajute la zbor; aripioarele îi seamănă cu cele ale lăcustei, greierului sau albinelor și sunt alcătuite dintr-o membrană fină ca țesăturile de Grecia. Apoi, e plină de culori ca un păun, dac-o privești cu atenție în lumină, când își întinde aripile.

2. Zborul muștei diferă de al liliacului, nefiind bătaie continuă din aripi, dar nici săritură, ca la lăcustă; nu scoate sunetul acela neplăcut, ca viespea, ci plutește cu grație la înălțimea la care se poate ridica. Mai are și alt avantaj: când zboară, musca nu tace, ci cântă cumva, fără să producă nici țiuitul

insuportabil al muștelor și țânțarilor, nici bâzâitul albinei și nici freamătul amenințător al viespii. Musca le e superioară prin suavitate, întocmai cum flautul are accente mai melodioase decât trompeta ori țimbalele.

3. În ce privește trupul, capul muștei e ferm legat de gât. De-aceea îl și mișcă în toate sensurile, cu mare ușurință, căci nu rămâne fix ca la lăcustă. Are ochi bulbucăți și mari, ieșiți ca niște coarne. Pieptul e bine zidit, iar picioarele se țin de el, dar fără să rămână lipite, ca la viespi. Pântecul muștei pare turnat în armură, din pricina solzilor și a dungilor late care-l împodobesc. Nu se apără de dușmani cu coada, ca viespea ori albina, ci cu gura, mai precis cu trompa, de care se folosește ca și elefantul: apucă hrana sau diverse obiecte; tot cu trompa se agață, cu ajutorul unui cotiledon aflat la capătul ei. Din trompă, musca scoate un dinte, cu care înțeapă și apoi suge sângele. Mai bea și lapte, dar preferă sângele, iar înțepătura ei nu e grozav de dureroasă. Musca are șase picioare, dar merge doar pe patru; cele două din față îi slujesc de mâini. O poți vedea mergând în patru labe, cu vreo firimitură-n mâini, pe care o ridică într-un gest atât de omenesc, întocmai ca noi toți.

4. Musca nu se naște așa cum o vedem; la început e doar un viermișor, ce scoate capul din vreun leș de om sau animal. Curând îi cresc picioare, apoi aripi și, din reptilă, iat-o devenită pasăre. Puiarnică, produce la rândul ei un alt viermuș, care va deveni o muscă. Musca stă la masă cu omul, gustă din tot ce mănâncă el, cu excepția uleiului, care-o ucide. Oricât de iute-i e destinul – fiindcă musca are viață scurtă – prea dragă-i e lumina și trebăluiește numai pe zi. Noaptea, stă liniștită undeva, fără să miște, nu zboară și nu cântă.

5. Pentru a dovedi că nu-i deloc lipsită de istețime, ar fi de-ajuns să spun că știe să se ferească bine de cursele pe care i le-ntinde păianjenul, cel mai crud dintre dușmanii săi. Păianjenul organizează ambuscade, dar musca îl observă întotdeauna la timp și se întoarce-n zbor, să nu se prindă-n plasă și să nu cadă-n labele crudei bestii. Dar despre forța și curajul muștei nu eu sunt poate cel mai îndreptățit să mă pronunț, ci cel mai sublim dintre poeți, Homer. Dorind să facă elogiul unuia dintre eroii săi mai însemnați, poetul nu-l compară nici cu leul, nici cu pantera ori cu mistrețul, ci cu musca, asemănând curajul ei cu istețimea și perseverența viteazului. Și nu spune că musca se dă mare, ci că e chiar vitează. Degeaba o gonești, adaugă Homer. Nu-și părăsește niciodată prada, ci se întoarce mereu unde-a mușcat. Atât de tare prețuiește Homer pe muscă și-atâta-i place să o ridice-n slăvi, încât vorbește despre ea în versuri, nu doar o dată și nu în două vorbe, ci mult și în cuvinte tot mai frumoase. Descrie undeva un roi de muște, zburând în jurul unui vas cu lapte; într-altă parte, unde vorbește de Minerva întorcând din drum, precum o mamă ce veghează somnul pruncului, săgeata ucigașă trimisă către Menelau, el are grijă să strecoare și musca în sublima comparație, în fine, musca e împodobită cu epitetul „cea mai cinstită”. Homer le cheamă în batalioane, botezându-le roiurile cu nume de popoare.

6. Așa de mare e puterea muștei, încât tot ce mușcă își păstrează rana. Înțepătura ei pătrunde nu doar prin pielea omului, ci și prin cea a calului și-a vitei. Pe elefant îl zăpăcește doar, vârându-i-se între riduri și-l rănește cu trompa ei cât poate de adânc. Dragostele ei și nunta se petrec în cea mai mare

libertate: ca și cocoșul, masculul nu coboară de pe cal cu una cu două, ci rămâne „în șa” mai multă vreme, așa încât femela își cară soțul în spinare, zburând cu el, ca nimic să nu le tulbure celesta lor unire. Dacă-i tai capul, restul trupului muștei respiră mai departe încă multă vreme.

7. Dar darul cel mai minunat cu care a-nzestrat-o natura e cel despre care am să vă vorbesc acum: și cred că însuși Platon îl băgase-n seamă în cartea lui asupra nemuririi sufletului. Dacă presari cenușă peste musca moartă, ea se trezește îndată, renăscută pentru o viață nouă. Și astfel, trebuie să credem toți că musca are suflet nemuritor, că, deși se-ndepărtează câteva clipe de trup, se și-ntoarce în curând, îl recunoaște, îi dă din nou viață și-l ajută să-și ia zborul. Și-așa ajunge să fie adevărată fabula lui Hermotimus de Clazomene, ce pretindea că adesea sufletul îi ieșea din trup, călătorind o vreme singur, pentru ca apoi să revină și să reintre-n trupul lui Hermotimus, reînviatul.

8. Cu toate astea, musca e leneșă, își însușește rodul muncii altora, dând peste tot de masă pusă. Pentru ea se mulg caprele; pentru ea, dar și pentru oameni, desigur, își desfășoară albina meșteșugul; ea gustă cea dintâi din felurile pregătite regilor de marii bucătari, plimbându-se nestingherită pe mese, trăind ca ei și împărtășindu-se din toate plăcerile regești.

9. Nu-și face cuibul nicăieri și nici nu ouă undeva anume, dar, făptură rătăcitoare pentru că e zburătoare, musca își face vatră oriunde înnoptează, asemeni sciților. Cât ține noaptea, nu se mișcă, am mai spus, căci vrea să-și facă meseria la vedere și nu crede c-ar trebui să ascundă noaptea vreun lucru de care, ziua în amiaza mare, ar roși.

10. Fabula spune că, demult, musca era o femeie de o neasemuită frumusețe, cam guralivă însă. Altfel, cântăreață bună. Femeia ajunsese la un moment dat rivala lunii, care, ca și ea, îl avea drag pe Endymion. Și îi plăcea nespus să îl trezească șoptindu-i vrute și nevrute la ureche. Dar într-o zi, Endymion se supără și luna, ținându-i partea, o prefăcu în muscă. Așa se înțelege și de ce nu lasă musca pe nimenea să doarmă și mai ales pe flăcăii chipeși, cu pielea fină, în care-l caută mereu pe Endymion. Mușcătura ei, plăcerea sângelui nu sunt așadar semn de cruzime, ci de dragoste și generozitate: se bucură și ea cum poate, culegând astfel floarea frumuseții.

11. În vechime a existat și o femeie pe care o chema așa, Musca: era mare meșteră în poezie și, pe cât de înțeleaptă, tot pe atâta de frumoasă. A mai fost o Musca, una dintre cele mai ilustre curtezane din Atena. Despre ea, poetul comic spune: „Musca l-a înțepat până în fundul inimii.”

Iată însă că nici muza comediei nu s-a sfiit să pomenească acest nume și chiar să-l suie pe scenă; iar tații noștri nici ei nu s-au temut să-și boteze astfel fiicele. Până și tragedia vorbește despre muscă, lăudând-o până peste poate, când spune: „Cum! musca e în stare, cu nespusu-i curaj / Să se îmbete-n sânge din trupul muritorilor /Iar un soldat se teme de strălucirea armelor?! „

Multe ar mai fi de spus apoi despre Musca, cea care-a fost fiica lui Pitagora, dar povestea ei o cunoaște toată lumea.

12. Există o specie aparte de muște mari, numite de regulă muște soldățești, ori câini. Băzâitul lor este foarte puternic, zborul – foarte iute.

Trăiesc mult și hibernează pe timp de iarnă, ascunse în lambriuri, fără hrană. Ce-i însă mai ciudat la ele e că îndeplinesc pe rând rolurile de mascul și de femelă, stând când deasupra, când dedesubt și având – întocmai precum fiul lui Hermes și al Afroditei – un dublu sex și-o dublă frumusețe. Multe-ar mai fi de adăugat în acest elogiu, dar mă opresc, de teamă să nu par a vrea, cum spune proverbul, să fac din muscă elefant.

SFÂRȘIT